

KUKÁTKO 2

NEUMÍM NAPSAT ZÁPORNOU POSTAVU

Pražské Divadlo Máj uvádí své inscenace už od roku 1956 a svou energii pravidelně rozděluje mezi představení pro děti a pro dospělé. Na Jiráskův Hronov se soubor v posledních letech probíjaval se dvěma pozoruhodnými inscenacemi pro dospělého diváka: Její pastorkyňou a Mařkou (obě pohostinsky režíroval rakovnický rodák Jaroslav Kodeš). Na Popelku Máj přivezl původní pohádku Hračky, která vypráví příběh poškozených hraček pohozených při stěhování a jejich magického vzkříšení. Mluvili jsme o ní s autorkou textu a režisérkou inscenace Olgou Novotnou.

V inscenaci hodně používáte interakci s dětmi, kladete jim otázky, necháte je o některých věcech rozhodovat. Je to základ, na kterém se snažíte stavět?

Ano, tak jsme si to představovali. Malé děti mají kontakt rády, máme vyzkoušené, že funguje, když se mohou zapojit a říkat třeba, že mašle je taková nebo maková. Mají z toho radost.

Překvapí vás někdy nějakou nečekanou reakcí? Musí herci improvizovat?

Nestává se to. Navíc třeba představitelka Jajdy je skvělá kantorka, nedávno byla dokonce vyhlášena učitelkou roku, a umí dobře reagovat. Stalo se nám například, že se dítě domáhalo, aby Barbína nesla jeho jméno, tak mu prostě řekla ne, je spravedlivější, když vás rozpočítáme. Děvčatům se vždycky povedlo situaci uhladit, nikdy jsme žádný problém neměli.

V programu přehlídky je u vaší pohádky napsaná stopáž 50 minut. Ve skutečnosti jste hráli (představení v 17:00, pozn. redakce) jen něco přes 30 minut. Je to tiskařský šotek, nebo jste inscenaci výrazně zkrátili?

Normálně pohádku hráváme tak, že odehrajeme příběh v podobě, jak jste ho viděli, a pak dětem rozdáme programy a vyzveme je, aby si s námi omalovávaly omalovánky. Postavy – Barbína, Šašek, Čarodějnice – si s dětmi povídají, malují spolu, vezmeme děti na jeviště, fotí se s hračkami, vždycky se to celé protáhne. Ale tady to technicky nebylo možné. Třeba dopoledne přišly děti z mateřských školek a bylo úplně narváno. Abychom malovali s tolika dětmi, to by prostě nešlo.

Takže to ale chyba v programu nebyla.

Těch 50 minut je skutečně přehnaných, máme vyzkoušené, že pro tak malé děti (divácká adresa je 3–5 let, pozn. redakce) je půlhodina tak akorát.

Zaměřujete se vždycky na podobnou věkovou skupinu dětí?

Většinou ano, u pohádek se náš soubor soustředí na děti kolem 3 až 5 let. Od ledna budeme dělat novou pohádku, která je také pro podobně malé děti.

Máte v Máji víc režisérů či režisérek, kteří se zaměřují na pohádky?

Je nás víc, třeba Magda Mikešová a další. Já jsem se s touto pohádkou do souboru vrátila po dlouhých letech. V souboru jsem byla někdy od roku 1972. Tenkrát bylo zavedené, že jsme každou sezónu nazkoušeli dvě pohádky a jedno večerní představení. Jak potom lidé přicházeli, odcházeli a osazenstvo souboru se měnilo, začal Máj dělat víc pohádky.

Časy se mění. Než jsem v souboru před lety skončila, režírovala jsem dvě pohádky, které měly s přestávkou stopáž hodinu a půl. Šlo o klasickou hranou inscenaci, která měla velkou výpravu, byla „ukecaná“ a mířila na starší děti. Dnes jsou děti méně trpělivé, devadesát minut s přestávkou je pro ně k nepřežití. Sama mám vnučky a pravnučky, kterým je osm a deset let, a ty už nad pohádkami ohruňují nos. Menší děti to berou jinak, jsou bezelstné a moc rádi pro ně hrajeme.

Hudbu k Hračkám složila představitelka Barbíny. Zakládáte si na původní muzice?

Nová pohádka teď bude také s hudbou, ale půjde o známé melodie, protože jejím tématem je, že se zatoulá jedna písnička.

Pohádky obvykle zahrnují i záporné postavy. V Hračkách máte jednu, která se ale podle mě za úplně zlou označit nedá, je spíš taková trochu popletná. Je to záměr?

Víte, mám takový problém: neumím napsat zápornou postavu. To, co jste viděli, je pro mě maximum možného (smích). Zlola je taková „tetka“, myslím, že nemusí být nutně přímo zlá. Ale při odpoledním představení se jí jedna holčička vyložene hodně bála.

David Slížek

VYHOZENÁ ŠANCE

Autorská pohádka HRAČKY Divadla Máj z Prahy nabízí vděčný jednoduchý příběh, ve kterém rozbité a téměř vyhozené hračky dostanou druhou šanci na další existenci. V době konzumní a ve společnosti, která je bohatší, než si připouští a v níž hračky – ať už tradiční nebo moderní – jsou čím dál víc věcí rychlé spotřeby, to může nést téma velmi aktuální a potřebné. Inscenace by mohla hravě didakticky mluvit o tom, jak se my (a tedy i naše děti) k věcem

chováme, jak bychom se k nim chovat měli, potažmo jaké jednání je a není konstruktivní a prospěšné. Ale hlavně jak se chováme k tomu, koho máme rádi, protože hračka je (měla by být) pro dítě víc bytost než neživý předmět. Jelikož chybí jakýkoliv náznak pozitivního vztahu Elišky k Bářbině a Šášovi (a jejich vztah k ní je také velmi vágní) – ba dokonce se mluví o tom, že právě Eliška je tak zřídila a pak vyměnila za lepší hračku – expozice vyznívá tak, že když něco

zničíme a už to není hezké a dokonalé, vyhodíme to a koupíme si něco nového. V tomto případě ani nekoupíme, ale dostaneme. To je de-facto poselství, které zaznívá hned v úvodu hry a zbytek inscenace s ním nijak nepolemizuje.

Absenci zdravých a následovanihodných vztahů nezachrání ani dvě kouzelnice, které jsou sice velmi milé a sympaticky herecky ztvárněné, ale jen plní úkol zadany imaginární královnou a nemají žádnou svou osobní emocionální motivaci zachránit Bářbinu se Šášou. Zachraňují je stejně jako jinde jindy vláček nebo kuchyňku. A nakonec je medaile a povýšení potěší víc než tato záchrana. Kromě hodných kouzelnic poznáváme i jednu odlišnou, která v inscenaci symbolizuje „zlo“. Objeví se, když někdo tvrdí, že něco „nejde“. Že neochota snažit se vyřešit problém je „zlo“, je výborný nápad. Ale co toto „zlo“ v pohádce reálně dělá, resp. jaké důsledky plynou z toho, když něco vzdáme bez boje? To bohužel nemáme moc příležitostí zjistit, protože Zlolaždu jde

zahnat velmi jednoduše dřív, než cokoli doopravdy provede. Tím pádem „zlo“ není příliš nebezpečné a boj s ním je velmi snadný.

Co tedy zbývá?

Bez akcentace vztahů, závažného boje o něčí záchranu, bez skutečného boje dobra se zlem? Laskavá hezká nekonfliktní nedramatická podívaná, která nejspíš děti potěší, ale je otázka, zda-li jim něco předá anebo v nich zanechá výraznější zážitky. Což je škoda, protože ten námět potenciál nepochybně má.

Kateřina Baranowska

C'EST LA VIE – tak jo...

Divadelní klub mladých z České Lípy se představil na letošním ročníku Popelky scénickou koláží z děl básníků tzv. „beat generation“ nebo-li beatníků J. Kerouaca, A. Ginsberga, L. Ferlinghettiho a také francouzského surrealisty J. Préverta s názvem C'EST LA VIE. A nutno říci, že setkání mladého českolipského kolektivu divadelníků s řečenými básníky bylo setkání velmi zdařilé. Iva Bufková umně sestavila scénář z básní, které nějakým způsobem reflektují ži-

votní pocity a postoje generace, jež vyrůstala ve složitém období po druhé světové válce a jejíž problémy se promítají i v době současné. Tato generace odmítala konvenční společnost, konformismus, vyznávala kult svobodného vyjadřování a milovala moderní jazz. Jejich krédo bylo: „Jediný čas, kterým žijeme, je přítomnost, a to je pouhý okamžik, vše ostatní je minulost nebo nejistota“. A z této premisy vychází textová předloha Ily Bufkové, která na půdorysu

Ferlinghettiho básně Dlouhá ulice konfrontuje radostné prožitky s těmi méně radostnými na životní pouti každého z nás. Můžeme tak projít obdobím od revoltujícího mládí, přes zrání, dospělost až ke smířlivému stáří, přičemž společným tématem je oslava života, ve kterém není nic jednoduchého, ale který se vyplatí žít naplno ve všech jeho fázích.

Režie (opět Iva Bufková) toto téma pak přehledně a vědomě při zachování zmíněného principu koláže na jevišti realizuje. Napomáhá jí k tomu vhodně zvolená a funkční scéna, a především vyrovnaný herecký kolektiv, který si zvolené téma vzal evidentně „za své“ a v zásadě přesvědčivě ho interpretuje. Nejsilněji a nejapetativněji inscenace působí právě v kolektivních scénách a také tehdy, kdy herci dokážou interpretovat jednotlivé básně s jasným postojem a výrazným osobnostním vkladem. Tam, kde se vloudí zbytečný popis či ilustrace, naopak na svém vyznění ztrácí. Samostatnou kapitolu tvoří

účelně vložené písně – šansony, které zpěváci bezpečně zvládají technicky i výrazově, ale kde by stálo za to prověřit motivace, kdy a proč tyto písně zazní.

„Jestli vám nevdá, že štěstí není vždycky tak velký prožitek, tak svět je báječné místo k narození...“ Díky za toto poselství nejen Lawrenci Ferlinghettiho, ale především souboru Divadelního klubu mladých z České Lípy.

Milan Schejbal

KDO ČTE BEATNICKOU POEZII, MUSÍ SI JI ZAMILOVAT

Pocta beatníkům. Nejen to je inscenace *C'est la vie*, se kterou zavítal na rakovnickou Popelku Divadelní klub mladých Česká Lípa. Ve hře zní básně Lawrence Ferlinghettiho či Allena Ginsberga, ale ke slovu se dostanou také Jacques Prévert nebo šansony Hany Hegerové. Jak vznikl nápad spojit tato díla dohromady a čím jsou aktuální dnes? I o tom Kukátko hovořilo s režisérkou a scenáristkou Ivou Bufkovou.

Jak je těžké dělat voiceband (zjednodušeně sborovou recitaci – pozn. autora)?

Je to velmi náročné a chce to, aby se představení opakovalo, protože tím se z něj stane rutina a herci o něm pak nemusí tolik přemýšlet. *C'est la vie* ale bohužel hrajeme tak málo, že se ho členové souboru stále učí nanovo.

Z jakých důvodů se *C'est la vie* hraje tak málo?

Více než polovina souboru je ještě zainteresovaná v jiných divadelních hrách. Dvě třetiny z obsazených herců například zítra mají premiéru další hry. Není lehké dát dohromady všech deset lidí, a to nám ještě jeden těsně před Popelkou vypadl, takže roli po něm musel na poslední chvíli převzít náhradník. Rozhodně to ale není omluva, jsme na národní přehlídce. *C'est la vie* hrajeme tak málo i proto, že se velmi těžko nabízí. Nejedná se totiž o komedii, ale o vyložené přehlídkové nebo klubové představení.

Máte k inscenaci zvláštní vztah?

Je to moje srdcovka. Mám ji moc ráda, protože se v něm objevuje moje oblíbená poezie, ať už jde o Lawrence Ferlinghettiho nebo Allena Ginsberga. Navíc miluji francouzské šansony, které ve hře zní také.

Stále byste tedy chtěla na inscenaci něco měnit?

Spoustu věcí, ačkoliv v ní hrají samí zkušení bardi. Věkový průměr herců je pětadvacet let.

Jak dlouho *C'est la vie* hrajete?

Premiéra byla 15. září 2023. Od té doby jsme inscenaci hráli pětkrát. Kdybychom ji reprízovali každý den, byla by úplně jinde.

Básně a písně jste vybírala sama, nebo ve spolupráci s herci?

Vybírala jsem je sama. Napsala jsem scénář a ujala se režie. Myslím si, že kdo čte beatnickou poezii, musí si ji zamilovat. Jednak se krásně říká a jednak v ní má každé slovo svůj význam. Je nadčasová, je to revolta, apel a punk. Ve hře se ale neobjevují pouze autoři z beatnického hnutí jako Jack Kerouac nebo Allen Ginsberg, kteří propadli drogám a alkoholu a trávili čas i s hippies. Například Jacques Prévert, jehož dílo v *C'est la vie* citujeme také, byl starší a trochu mimo hnutí. Lawrence Ferlinghetti do něj také přímo nespadá, ale píše také o Americe a jeho dílo je prodchnuté myšlenkami podobnými těm beatnickým. Zařadili jsme do hry například postavu vojáka, která reflektuje konflikt ve Vietnamu a korejskou válku. To všechno patří k době, kdy tato literatura vznikala. Stejně tak ale také heroin, do kterého pak hnutí bohužel zabředlo.

Vybírala jste básně a písně tak, aby hercům dobře seděly?

Ne, vybírala jsem je hlavně v závislosti na významu inscenace. Ale už při tvorbě scénáře mi naskočí, kdo ve hře bude hrát, protože členy souboru znám deset let. Jasně vím, kdo bude tahoun, kdo má velké charisma, kdo dokáže pracovat s hlasem a podobně.

Jaký impuls vás vedl k vytvoření *C'est la vie*, pokud nepo-

čítáte vaši lásku k literárním předlohám, z nichž hra vychází?

Ačkoliv žijeme v jednadvacátém století, tak hrozba války je stále aktuální. *C'est la vie* by měl být apel. Říkala jsem hercům, že jsou součástí revolty, že jsou to punkáči a měli by bojovat proti tomu, co je ve společnosti špatně.

Ve chvíli, kdy jste jako scenáristka nashromáždila básně a písně, které ve hře použijete, jak jste hledala klíč k tomu, aby hra na jevišti fungovala?

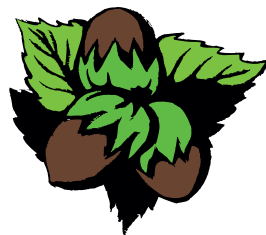
Použila jsem Ferlinghettiho báseň *Ulice*, která má čtyři etapy – mládí, zrání, dospělost a stáří. *Ulice* má být v tomto případě metaforou lidského života. Postavy se v *C'est la vie* postupně přeměňují, a to z revoltující hippie mládeže do apatických skeptiků. Ze života se zde vytrácí počáteční myšlenka a filozofie, která je dobrá, a vše spěje ke komerci, drogám a pak ke stáří.

Hra tedy vyobrazuje i vzestup a pád beatnického hnutí jako takového?

Ano, je to metafora. Nemám ale

ráda, když všechno končí špatně, tak na konci ukazujeme, že svět je báječný. Ve hře je zamilovaný pár, kterému stojí za to žít. Na světě se dá dělat spousta věcí, stačí si ho jen vážít, protože jiný nemáme. I proto se ve hře objevuje šanson o lásce od Petra Hapky a Hany Hegerové.

Jirka Štraub

PROGRAM

PÁTEK 18. ŘÍJNA 2024

9.00–9.50 a 17.00–17.50 Tylovo divadlo
Kukuč, Bohumín
režie: Lucie Semančíková a soubor
Ulrich Hub

TUČNÁCI NA ARŠE (od 5 do 12 let)

INSPIRATIVNÍ PŘEDSTAVENÍ

11.00–11.30 a 19.00–19.30 Tylovo divadlo
Vaša Banda, ZUŠ Ferka Špániho, Žilina
režie: Barbora Juričková a kolektiv
Ostap Slyvynsky, Barbora Juričková a kolektiv

DALEKO – BLÍZKO (od 13 let)

20.30–22.00 Foyer Tylova divadla
Diskuse (Daleko – blízko)

14.00–15.30 Foyer Tylova divadla
Rozborový seminář (Tučňáci na arše)

SOBOTA 19. ŘÍJNA 2024

9.00–10.25 Tylovo divadlo
Taneční studio Light, Praha
režie: Lenka Tretiagová
John Lennon, Lenka Tretiagová a soubor

U HUBAŘE (od 10 let)

a
MALIS, Libochovice / režie: Ladislav Valeš
Ladislav Valeš, Petr Nikl, Pavel Šrut, Petr Skoumal

JEN TAK PRO RADOST (od 9 let)

12.30–14.15 Foyer Tylova divadla
Rozborový seminář (U hubaře, Jen tak pro
radost)

14.30–15.10 a 16.00–16.40
Jeviště Tylova divadla
Divadlo Brambůrky, Most
režie: soubor Divadlo Brambůrky, Most

PERNÍKAJDA (od 5 let)

16.40–18.00 Foyer Kulturního centra
VÝTVARNÁ DÍLNA PRO DĚTI

HOST PŘEHLÍDKY

17.30–18.20 Tylovo divadlo
DS Vojan, Libice nad Cidlinou
režie: Jaroslav Vondruška
Vlastimil Peška

MĚLA BABKA ČTYŘI JABKA (od 3 let)

20.00 Foyer Tylova divadla
**KŘEST KNIHY ZUZANY VOJTÍŠKOVÉ
RADOST I ÚDIVNAD POHÁDKAMI**

20.30–22.00 Foyer Tylova divadla
Rozborový seminář (Perníkařda, Měla babka čtyři
jabka)

NEDĚLE 20. ŘÍJNA 2024

9.00–9.40 Sál Kulturní centrum
Divadlo Brambůrky, Most
režie: soubor Divadlo Brambůrky, Most

PERNÍKAJDA (od 5 let)

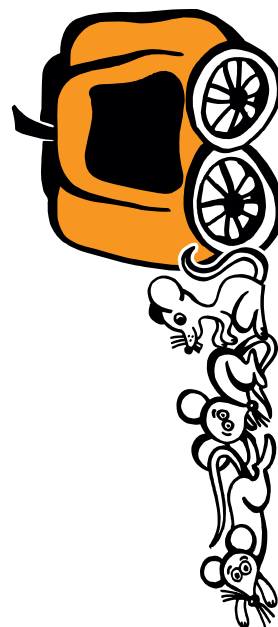
9.40–12.00
Foyer Kulturního centra
VÝTVARNÁ DÍLNA PRO DĚTI

10.00–10.50 Tylovo divadlo
Suchdolský divadelní spolek SUD, Suchdol nad
Lužnicí
režie: Lenka Chaloupková
Lenka a Vít Chaloupkovi

WES (od 6 let)

13.00–14.30
Foyer Tylova divadla
Rozborový seminář (Wes)

14.30 Foyer Tylova divadla
**SLAVNOSTNÍ ZAKONČENÍ POPELKY
RAKOVNÍK 2024 S VYHLÁŠENÍM VÝSLEDKŮ
A PŘEDÁNÍM OCENĚNÍ VČETNĚ VYHLÁŠENÍ
VÝSLEDKŮ AUTORSKÉ SOUTĚŽE
OŘÍŠKY PRO POPELKU**

REDAKCE ZPRAVODAJE

šéfredaktorka: Petra Slížková, redaktor: Jirka Štraub, David Slížek,
ilustrace: David Daenemark, korektury: Lída Strejcová, foto: Ivo Mičkal,
sazba a tisk: Michal Varga (propagace KC)

TOTO 2. ČÍSLO VYŠLO 18. ŘÍJNA 2024